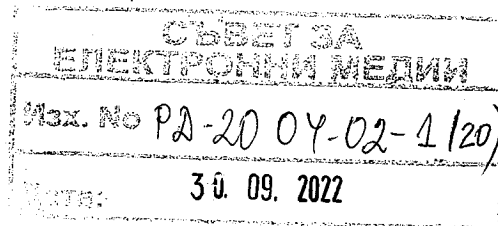

София 1574, бул. „Шипченски проход“ № 69, тел.: (02) 970 88 10, (02) 970 88 13; факс: (02) 973 37 69

ДО
Г-Н КРУМ ЗАРКОВ
МИНИСТЪР НА ПРАВОСЪДИЕТО

ДО
Г-Н БОЯН МАГДАЛИНЧЕВ
ПРЕДСТАВЛЯВАЩ ВИСШИЯ СЪДЕБЕН СЪВЕТ

Относно: писмо Ваш изх. № 66-00-248/22/20.09.2022, вх. на СЕМ № РД-20 04-02-1/ 20 г./ 20.09.2022 г.

**УВАЖАЕМИ ГОСПОДИН ЗАРКОВ,
УВАЖАЕМИ ГОСПОДИН МАГДАЛИНЧЕВ,**

Във връзка с Ваше писмо за предоставяне на информация относно предприети и планирани дейности за изпълнение на отправени от Европейската комисия (ЕК) препоръки с третия годишен Доклад относно върховенството на правото в Европейския съюз за 2022 г. (Доклада), предоставям следната информация по въпросите от компетентността на Съвета за електронни медии:

По отношение на препоръка „Подобряване прозрачността при разпределянето на държавната реклама, по-специално по отношение на държавната реклама, договорена чрез посредници, например медийни агенции“: към настоящия момент законодателството в Република България в тази област не е променено. В информацията, подадена от СЕМ към ЕК при подготовката на Доклада, Съветът отбеляза, че през 2021 г. е сформирана работна група към Министерството на културата, която има задача да изготви предложения за промени в Закона за задължителното депозиране на печатни и други произведения и за обявяване на разпространителите и доставчиците на медийни услуги. Съгласно цитирания закон, доставчиците на медийни услуги декларират ежегодно до 30 юни пред Министерството на културата всяко получено финансиране през предходната календарна година, неговия размер и основание, включително данни за лицето извършило финансирането. В декларацията се посочват всички договори и тяхната стойност, сключени от доставчика на медийна услуга през предходната календарна година с държавни или местни органи или дружества с държавно или общинско участие в капитала, включително в резултат на обществени поръчки, с политически партии, рекламните договори с лица, осъществяващи дейност, подлежаща на регулация, както и договорите, по които е получено финансиране със средства от Европейските структурни и инвестиционни фондове или от други международни финансови институции и донори. В същия срок декларацията се подава и в Агенцията по вписванията и подлежи на обявяване в съответния регистър по Закона за търговския регистър и регистъра на юридическите лица с нестопанска цел.

По отношение на другите акценти при обсъждането на медийния плурализъм и свободата на медиите, в т.ч.:

– съществуващи опасения относно липсата на достатъчно гаранции за гарантиране на пълната независимост на практика на медийния регулатор

Информацията относно начина на сформиранието на регулаторния орган, като гаранция за неговата независимост, се съдържа още в Доклада на ЕК за 2020 г. С изменението на Закона за радиото и телевизията в края на 2020 г., при транспониране на разпоредбите на Директива (ЕС) 2018/1808 на Европейския парламент и на Съвета от 14.11.2018 г., се прие изрична норма, съгласно която Съветът за електронни медии не може да иска или да приема указания от друг орган във връзка с упражняването на правомощията, които са му възложени. Същевременно законодателят не транспонира изключително важна разпоредба от Директивата, свързана със задължение на държавата да гарантира на регулаторния орган, че ще разполага с подходящи финансови и човешки ресурси и изпълнителни правомощия с цел ефективно изпълнение на неговите функции и допринасяне към дейността на ERGA. Независимо от изложените в Доклада съмнения относно липсата на пълна политическа независимост в дейностите, извършвани от регулатора, следва да се отбележи, че освен законово предвидения достъп на всяко едно лице до заседанията на СЕМ (чл. 35, ал. 2 ЗРТ), от месец май 2022 г. Съветът взе решение те да бъдат излъчвани и онлайн. Това гарантира още по-голяма и своевременна прозрачност както на цялостната дейност на колективния орган, така и на всеки един от неговите членове. Преценката дали следва да бъде променен начина на избиране на СЕМ, както и изискванията към неговите членове, е тема, която често се повдига в рамките на различни дискусии, но до този момент законодателят не е намерил различно решение за сформиранието на органа, който да обезпечи в по-голяма степен неговата независимост.

– въпроси по отношение на ефективната прозрачност на собствеността върху медиите; липсата на конкретни закони за медийния плурализъм, ограничаващи собствеността върху медиите и следователно потенциалната медийна концентрация

Собствеността на медиите и концентрацията им касаят обществени отношения, които са предмет на регулация от други административни органи – Комисията за защита на конкуренцията и Министерството на културата. Доколкото Законът за радиото и телевизията задължава Съвета да поддържа публичен регистър на доставчиците на медийни услуги и на услуги на платформи за споделяне на видеоклипове, СЕМ стриктно спазва този ангажимент. В отделните раздели на регистъра се вписват данни за юридическите и физическите лица, упражняващи контрол върху управлението на доставчиците, както и данни за органите им на управление, включително техния персонален състав. Регистърът съдържа и връзка към информацията за структурата на собствеността и за действителните собственици на съответните доставчици, предоставена от тях на Търговския регистър и регистъра на юридическите лица с нестопанска цел по реда на Закона за мерките срещу изпирането на пари.

В посочената по-горе декларация по Закона за задължителното депозирание на печатни и други произведения и за обявяване на разпространителите и доставчиците на медийни услуги, подавана пред Министерството на културата, доставчиците на медийни услуги декларират действителния си собственик, както и предоставят информация дали действителният собственик заема публична длъжност. Когато доставчикът на медийна услуга е публично дружество по смисъла на Закона за публичното предлагане на ценни книжа или по националното си законодателство, за информация, идентифицираща действителния му собственик, се смята посочването на компетентната институция, под чийто надзор се намира дружеството. Когато лицето, което фактически контролира съдържанието на медийната услуга и/или редакционната политика, е различно от

действителния собственик на доставчика на медийна услуга, това обстоятелство се обявява в декларацията. Доставчикът на медийна услуга, при промяна в действителния му собственик, е длъжен да декларира промяната и да посочи дали действителният собственик заема публична длъжност. Доставчикът е задължен да публикува актуална информация за действителния му собственик и на интернет страницата си.

Създадена работна група към МК, в състав от представители на различни органи, представителни организации и доставчици на медийни услуги, имаща за задача да изготви проект, с който да се въведат изменения в ЗЗДПДПОРДМУ с цел оптимизиране на законодателството в тази област, не е приключила своята дейност.

Следва да бъде отбелязано и че на европейско ниво предстои приемането на изключително важен законодателен акт – Европейски акт за свободата на медиите (European Media Freedom Act – EMFA), имащ за цел въвеждането на нови правила за укрепване на свободата и независимостта на медиите в ЕС.

На 16.09.2022 г. ЕК публикува Предложение за Регламент на Европейския парламент и на Съвета за установяване на обща рамка за медийни услуги във вътрешния пазар (Европейски законодателен акт за свободата на медиите и за изменение на Директива 2010/13/ЕС) и Препоръка към него. Законодателното предложение има за цел да предостави решения на редица проблеми, засягащи функционирането на вътрешния пазар на медийни услуги и работата на доставчиците на медийни услуги, формулирано около следните четири конкретни цели:

- Насърчаване на трансграничната дейност и инвестиции в медийни услуги чрез хармонизиране на определени елементи от различаващите се национални рамки за медиен плурализъм, по-специално за улесняване на предоставянето на трансгранични услуги и осигуряване на последователен подход при оценяването на концентрацията на медийния пазар;

- Увеличаване на регулаторното сътрудничество и сближаване чрез инструменти за трансгранична координация, становища и насоки на ниво ЕС;

- Улесняване на предоставянето на качествени медийни услуги чрез намаляване на риска от неправомерна публична и частна намеса в редакционната свобода;

- Осигуряване на прозрачно и справедливо разпределение на икономическите ресурси във вътрешния медиен пазар чрез повишаване на прозрачността и справедливостта по отношение на измерването на аудиторията и разпределянето на държавна реклама.

Предложението за Регламент е придружено от препоръка на Комисията относно вътрешните гаранции за редакционна независимост и прозрачност на собствеността в медийния сектор, която представя инструментариум от най-добри практики, които да се прилагат на доброволен принцип от медийните компании за насърчаване на редакционната независимост и препоръки към медийните компании и държавите-членки, насочени към увеличаване на прозрачността на собствеността върху медиите. Препоръката има за цел да допринесе за намаляване на рисковете от неоправдана намеса в индивидуалните редакционни решения и подобряване на достъпа до информация относно собствеността на медиите.

Обсъжданията по предложението за Регламент се очаква да започнат в началото на м. октомври в рамките на РГ „Аудиовизия и медии“ към Съвета на ЕС.

– недостатъчните правни гаранции по отношение на независимостта на обществените медии

Обществените медии в България имат мисия да работят за демократичните, социални и културни нужди на цялото общество. От решаващо значение е тяхната независимост във всички аспекти – програмна политика, редакторски решения, подбор на

кадри. В тази връзка е от първостепенно значение въвеждане на механизъм за предсказуемо и устойчиво финансиране срещу прецизно определена обществена мисия и при нов подход за определянето му.

Действащия Закон за радиото и телевизията предвижда финансиране на БНР и БНТ по начин, който е неадекватен към изцяло променената медийна среда. Предвидената субсидия от държавния бюджет е за подготовка, създаване и разпространение на национални и регионални програми и се определя на базата на норматив за час програма, утвърден от Министерски съвет. По този начин всички онлайн услуги, предоставяни от двата национални обществени доставчика, не са включени в осигуреното от държавата финансиране. През последните години и двата национални обществени доставчика поддържат становище, което се подкрепя и от СЕМ, че финансирането от субсидията от държавния бюджет е неадекватно и недостатъчно за съвременните условия на работа.

През 2020 г., в изпълнение на § 21 от ПЗР на Закона за държавния бюджет на РБ за 2020 г., със заповед на министъра на културата беше сформирана работна група, която имаше за задача да изготви предложение за изменение и допълнение на Закона за радиото и телевизията за привеждане на частта за фонд „Радио и телевизия“ в съответствие със Закона за публичните финанси, както и за привеждане на финансирането на Българското национално радио и Българската национална телевизия в съответствие с правилата за държавните помощи, в срок до 31.03.2020 г.. Изготвеният законопроект беше публикуван за обществено обсъждане на 19.10.2020 г., а на 23.02.2021 г. е внесен от Министерски съвет в 44-тото Народно събрание със сигнатура 102-01-16. Поради прекратяване дейността на 44 НС, законопроектът не влиза в зала и не е приет.

Същата разпоредба за внасяне на такова предложение от страна на министъра на културата беше предвидена и в Закона за държавния бюджет на РБ за 2021 г., със срок до 31.03.2021 г. (§ 12 от ПЗР), както и в Закона за държавния бюджет на РБ за 2022 г., със срок до 30.06.2022 г. Предвид нестабилната политическа обстановка в този период, към настоящия момент законопроект в изпълнение на тези разпоредби не е бил внасян, съответно не е бил обсъждан от НС.

С уважение,

П
СОНЯ МОМЧИЛОВА
ПРЕДСЕДАТЕЛ НА СЕМ

